नेपाल भूकम्प प्रतिकार्य: डोटी
स्थिति रिपोर्ट

यो स्थिति रिपोर्ट राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDRRMA) ले साझेदार संघ-संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा तयार पारेको हो । यसले ८ नोभेम्बर २०२२ मा भूकम्प र त्यसपछिका पराकम्पहरू पछि डोटी र छिमेकी जिल्लाहरूको अवस्था समेट्छ ।

मुख्य घटनाहरु

- **६.६ म्याग्निच्युड**को भूकम्प र त्यसपछिका पराकम्पनबाट कुल **६२ हजार २ सय २८** जना प्रभावित भएका छन् ।
- हाल सम्म प्राप्त भएको प्रारम्भिक तथ्याङ्क अनुसार पूर्वीचौकी गाउँपालिकामा **६ जनाको मृत्यु** भएको छ भने **८ जना घाइते** भएका छन् ।
- हाल सम्म प्राप्त भएको प्रारम्भिक तथ्याङ्क अनुसार सुदूरपश्चिम प्रदेशका **डोटी**, **अछाम**, **बाजुरा**, **बझाङ्ग** र **डडेल्धुरा** जिल्लामा **४ हजार ६ सय ४६ घरहरु पूर्णरुपमा** र **१० हजार ९ सय ११ घरहरुमा आंशिक** क्षति पुगेको छ ।

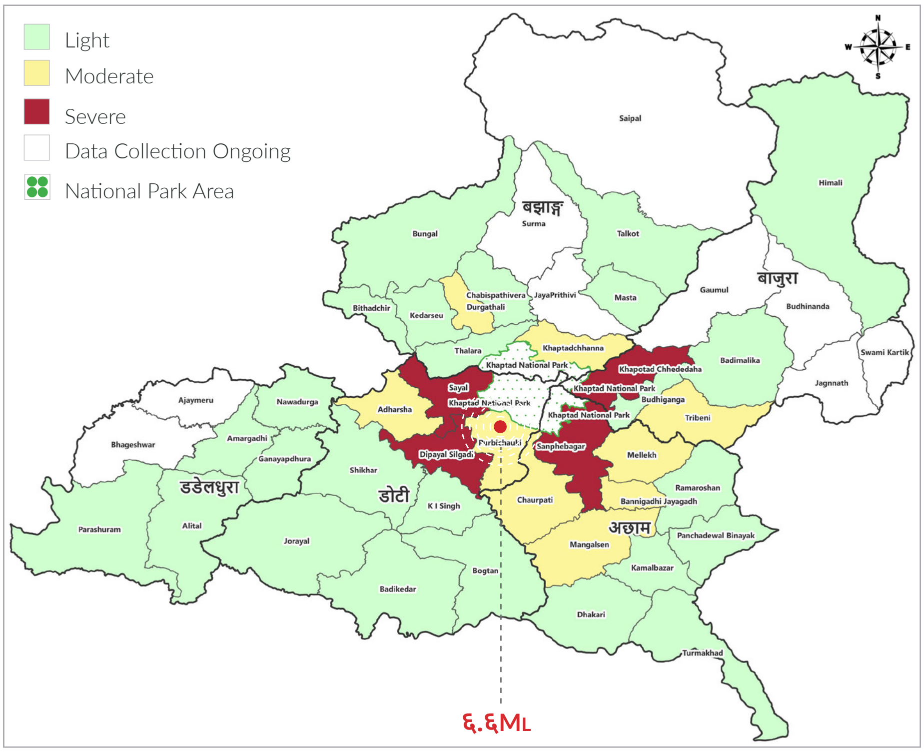

- सुदूरपश्चिम प्रदेशका डोटी, अछाम, बाजुरा, बझाङ र डडेल्धुरा जिल्लामा **१ सय ५६ विद्यालय भवन**, **१८ वटा स्वास्थ्य केन्द्र**, **२९ वटा सरकारी भवन**, **१२ वटा सामुदायिक भवन** र **१८ वटा सांस्कृतिक सम्पदा संरचना**मा क्षति पुगेको छ ।
- डोटी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले भूकम्पमा परी ज्यान गुमाएका परिवारलाई नगद राहत वितरण गरेको छ ।

स्थिति अवलोकन

२०२२ नोभेम्बर ८ (२३ कार्तिक २०७९) गते बिहानै डोटी जिल्लाको पूर्वीचौकी गाउँपालिका वडा नम्बर ३ मा गएको **६.६ म्याग्नीच्युड**को भूकम्पमा परी **६ जनाको मृत्यु** भएको थियो भने **८ जना घाइते** भएका थिए । भूकम्पले डोटी जिल्ला मात्र नभई छिमेकी चार जिल्लालाई समेत नराम्ररी प्रभावित गरेको छ । यस भूकम्पको धक्का छिमेकी जिल्ला अछाम, बाजुरा र बझाङ लगायत डोटी जिल्लाको केन्द्रबिन्दु र आसपासका क्षेत्रमा तीव्र रुपमा महसुस गरिएको छ भने नेपालको राजधानी काठमाडौं लगायत अन्य ठाउँमा समेत कमजोर धक्का महसुस गरिएको छ ।

Photo: NHSRP

जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सम्बन्धित नगरपालिकाको प्रारम्भिक प्रतिवेदनअनुसार हजारभन्दा बढी घरमा क्षति पुगेको छ भने अन्य सार्वजनिक भवन, विद्यालय, अस्पताल, सांस्कृतिक सम्पदा स्थलहरू समेत प्रभावित भएका छन् । भौतिक क्षति बाहेक सयौं विस्थापित परिवार अझै पुर्नस्थापनाको पर्खाइमा छन् । भूकम्पको धक्का महसुस भएपछि मानिसहरु त्रसित भएर घरबाहिर निस्केका थिए । भूकम्पपछि त्रसित भएका अधिकांश मानिसहरु खुला ठाउँमा देखिएका छन् भने अझै पनि अधिकांश प्रभावित परिवारहरु उचित सुरक्षा विना अस्थायी टहरामा बसिरहेका छन् ।

हाल सम्म प्राप्त भएको प्रारम्भिक तथ्याङ्क अनुसार क्षति र नोक्सानी

जिल्ला	निजी आवास		विद्यालय	स्वास्थ्य	सरकारी भवन	सामुदायिक भवन	सांस्कृतिक सम्पदा
	पूर्ण	आंशिक					
डोटी	५३९	४१९३	४७	८	९	०	४
अछाम	२८५९	३८६२	५०	९	७	१०	७
बाजुरा	११३३	६७७	१७	१	४	०	४
बझाङ	१०८	१९८७	३८	०	९	१	२
डडेल्धुरा	७	१९२	४	०	०	१	१
कुल जम्मा	४,६४६	१०,९११	१५६	१८	२९	१२	१८

हाल सम्म प्राप्त भएको प्रारम्भिक तथ्याङ्क अनुसार अस्थायी आवास

जिल्ला	अस्थायी आवास
	आवश्यकता
डोटी	५३९
अछाम	२८५९
बाजुरा	११३३
बझाङ	१०८
डडेल्धुरा	७
जम्मा	४,६४६

*पूर्ण रूपमा क्षतिग्रस्त घरहरूको संख्यामा आधारित

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय

डोटी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

- संघीय सरकारको तर्फबाट विपद् प्रभावित उद्धार तथा राहत मापदण्ड (सातौं संशोधन), २०७७ दफा २ (क) बमोजिम डोटी भूकम्पमा परी ज्यान गुमाएका परिवारका सदस्य **पदमबहादुर बोहरालाई ४ लाख रुपैंया**, **बिस्नादेवी बोहरालाई ३ लाख रुपैंया** र **महावीर बोहरालाई २ लाख रुपैंया** प्रदान गर्ने।
- भूकम्प पीडित परिवार र घरधुरीका लागि राहत सामग्री उपलब्ध गराउन र राहत उपलब्ध गराउन एकद्वार प्रणाली अपनाउन नेपाल प्रहरी र डोटी जिल्ला रेडक्रसलाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको उपस्थितिमा प्रभावित स्थानीय निकायसँग समन्वय गर्न जानकारी गराइएको थियो।
- पूर्वीचौकी र सायल गाउँपालिकालाई भूकम्पबाट अति प्रभावित क्षेत्र घोषणा गर्न जिल्ला प्रशासन कार्यालय डोटीले नेपाल सरकारलाई अनुरोध गर्ने।
- भूकम्प प्रभावित पूर्वीचौकी र सायल गाउँपालिकामा भएका **भौतिक पूर्वाधारमा भएको क्षतिको विस्तृत सर्वेक्षण तथा मूल्याङ्कन गर्न दश जना जति प्राविधिक जनशक्तिको आवश्यकता**का लागि राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणलाई अनुरोध पत्र पठाइनेछ।
- विपद् प्रभावित उद्धार तथा राहत सम्बन्धी मापदण्ड (सातौं संशोधन), २०७७ धारा २ (क) अनुसार असोज २०, २०७९ (६ अक्टोबर २०२२) को अविरल वर्षाले बगाएका दुई जना मृतकहरूको हकमा सङ्घीय सरकारबाट राहत सहयोग स्वरुप मृतक सदस्यका निकटतम आफन्तलाई जनही **२ लाख रुपैंया** राहत रकम उपलब्ध गराइएको छ।

अछाम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

- भूकम्पबाट भएको क्षतिको उचित जानकारी र तथ्याङ्क संकलन गर्ने उद्देश्यका लागि स्थानीय प्राविधिक कर्मचारी, स्थानीय सुरक्षा निकाय र डोटी जिल्ला शाखासहितको कार्यदल गठन गर्न सम्बन्धित प्रभावित स्थानीय निकायलाई अनुरोध गर्नेछ र यसलाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने।
- डोटी भूकम्पबाट आंशिक क्षति भएका घरहरूको मूल्याङ्कनका लागि प्रभावित स्थानीय निकाय र जिल्ला स्तरमा उपयुक्त प्राविधिक कर्मचारीको अभाव रहेको सन्दर्भमा क्षतिको विस्तृत मूल्याङ्कन गर्न अनुभवी प्राविधिक विज्ञ पठाउन गृह मन्त्रालय र राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणलाई अनुरोध पत्र मार्फत सम्पर्क गर्नेछ।
- डोटी भूकम्पबाट आंशिक क्षति भएका तर पुनः बसोबास गर्न उपयुक्त नभएका निजी घरहरू तथा स्थानान्तरणको आवश्यकता परेका केही बस्तीहरूको विस्तृत अध्ययन र मूल्याङ्कन गर्न प्राविधिक विशेषज्ञ टोली पठाउन राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणलाई अनुरोध पत्र पठाइनेछ।

प्रतिकार्य

प्रभावित जिल्लाका केही नगरपालिकाहरूमा नगरपालिका र स्थानीय वडा प्रतिनिधिहरूको सहयोगमा प्रारम्भिक द्रुत गतिको मूल्याङ्कन अझै जारी छ। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकले राहत र प्रतिकार्यका कामहरू तिव्र रूपमा अघि बढाउने निर्णय गरेको छ । प्रतिकार्य र सहयोगका लागि जिल्ला र स्थानीय तहका सरोकारवालाहरूसँग छलफल जारी छ। हाल सरकारी निकाय र साझेदार संस्थाहरू मिलेर प्रभावित घर परिवारहरूको लागि राहत र प्रतिकार्यमा संयुक्त रूपमा काम गरिरहेका छन् ।

वर्तमान आवश्यकता र प्राथमिकताहरू

- **१४ हजार ५८** प्रभावित परिवारहरूलाई आवास सम्बन्धी र गैर-खाद्य वस्तुहरू सम्बन्धी तत्काल राहत सहयोगको आवश्यकता छ ।
- अछाम जिल्लाका **१ हजार** जना प्रभावित घरपरिवारलाई अत्यावश्यक पाल र सिरक डस्नाहरु सहयोग आवश्यक छ ।
- समावेशीताको आधारमा तत्कालिन प्रतिकार्य र सुरक्षित राहत वितरणको प्रक्रियालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- **१४ हजार ५८** वटा सूचना शिक्षा र सञ्चार सामग्रीहरूको आवश्यकता रहेको जसबाट आवास र गैर-खाद्य वस्तुहरूको सुरक्षित प्रयोगको लागि, अस्थायी आश्रयस्थलहरूको सुरक्षित निर्माणको लागि सामुदायिक स्तरमा ज्ञान र चेतना जगाउन आवश्यक छ ।
- सामुदायिक स्तरमा भुकम्पको कारणले आवासमा भएको क्षति मूल्याङ्कन सुरु गर्नु अघि क्षति मूल्याङ्कन/तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न नगरपालिकाका प्राविधिक कर्मचारीहरूको लागि अभिमुखीकरण र प्रशिक्षण ।

जिल्ला	जस्तापाता		त्रिपाल		गद्दा		कम्बल		पाल	
	आवश्यकता	वितरण	आवश्यकता	वितरण	आवश्यकता	वितरण	आवश्यकता	वितरण	आवश्यकता	वितरण
डोटी	२८५	१५०	६६५८	१०७६	१३३१६	१७५	१३३१६	११७७	९५	०
अछाम	८५७७	०	१३४४२	३५०	२६८८४	०	२६८८४	३५०	२८५९	०
बाजुरा	३३९९	०	३६२०	३००	७२४०	०	७२४०	३००	११३३	०
बझाङ	२७६	०	३९९८	१५	७९९६	१७५	७९९६	३०	९२	०
डडेल्धुरा	२१	०	३९८	०	०	०	७९६	०	७	०
कुल जम्मा	**१२,५५८**	**१०५**	**२८,११६**	**१,७४१**	**५६,२३२**	**३५०**	**५६,२३२**	**१,८५७**	**४,१८६**	**०**

सहयोगी एजेन्सीहरू

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (NRCS), वर्ल्ड भिजन इन्टरनेशनल (WVI), स्वयंसेवी कोर्प्स नेपाल (VCN)

सहयोगी संस्था	स्थिति	अस्थायी आश्रय	नगद सहयोग	जस्तापाता	पाल	गद्दा	कम्बल	न्यानो कपडा
स्वयंसेवी कोर्प्स नेपाल (VCN)	चालु अवस्थामा			१५०			३५५	३५५
वर्ल्ड भिजन इन्टरनेशनल (WVI)	चालु अवस्थामा				६२		६२	
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (NRCS)	चालु अवस्थामा				१६७९	३५०	१४४०	५२
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (NRCS)	योजनामा रहेको (अछाम, बझाङ र डोटी)	डोटी (१५० घरधुरी) अछाम (५० घरधुरी) बझाङ (५० घरधुरी)	१५० घरधूरीहरु रु १५०००० सहयोगको लागि ३०० घरधुरीहरु रु १५०००	६००	३३५०	२४५०	१४७०	२५०
Total		**३००**	**६,७५०,०००**	**७५०**	**५,०९१**	**२,८००**	**३,३२७**	**६५७**

प्राविधिक सहयोग: राष्ट्रिय आवास तथा बस्ती उत्थानशील समन्वय मञ्च (NHSRP)

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
सिंहदरबार, काठमाडौं

थप जानकारीको लागि:
P.O. बक्स नं.:२१३२१३
टेलिफोन: ०१-४२१११९५
इमेल:: info@bipad.gov.np, ndrrma@gmail.com